

Liehbare Ouderf,

Zooals ik ongeveer voor een maand fchreef, daags voor ik op ojnsging, ben ik daags na het feest van Orlrouw van den Berg Carmel met onzen Hoogwaardigften Pater Proc. Curator-Generaal Rome uitgebrokken. We zijn juist bijtijd weggegaan want de paar dagen die we daarna nog in Italie hebben geworven is de hitte sterk geftegen en ook kuilt ge wel in de kranten gelezen hebben, dat Italie tegenwoordig een zwaren tijd doormaakt wat betreft den Strijd tegen den godsdienst. Alenkan in de fteden haast niet meer met fatsoen over straat. 't Zal eenter wel weer voortgaan, willen we hopen, hoewel verfchillende personen die op de hoogte zijn nog erger dingen vreezen en bissen enige jaren uitdrijving der religieuzen, roof der kerkelike goederen doorfpellen. De Franfche vrijmetselarij doet zeker haar best in Italie klaar te krijgen wat zij in Frankrijk heeft klaar gefpeeld. Of 't lukken zal? voor de Gemeenteraadsverkiezingen gaf zij te Rome bijvoorbeeld 60.000 francs met het gevolg dat de Italianen, die voor geld hun ziel verkoopen een radicaal. Socialem Gemeenteraad hebben gekozen. Deze zal het den priesteren en religieuzen in Rome zeker niet gemakkelijkes maken.

Of ik het te Rome nog 2 jaar uitlond, dus tot ik klaar hoop te wezen, staat derhalve nog te bezien. In elk geval gaan zekere uitdrijvingen, hoewel te sinds lang voorbereid zijn, niet zoo maar in een wip en hebben we nog tijd. En al breekt men, zelfs aan het Vaticaan, dat de antikericale beweging niet gestuit zal worden, als de nood het hoogst is, is vaak ook weer de redding nabij. Wat ons persoonlijk aangaat is dit niet zoozeer een vervolging en hebben we geen gevaar te duchten, & is enkel maar zoo, dat men Rome uitmoet en dat wordt afgenomen wat te krijgen kunnen. En dan kom ik weer in Holland. Maar laten we daarover maar voorloopig twygen en afwachten van mijn reis gesproken. Woensdag avond zijn we nog in Florence gekomen, maar daar de trein op Italiaansche manier een heel eind te laat was en het al begon mid. dernaecht liep, zijn wij dien avond niet naar het klooster gegaan doch hebben in een hotel in de buurt van het Station een onderkomen gezocht. Volgenden morgen zijn we naar den Carmel getogen en daar den dag en de nacht doorgebracht. Het den Provinciaal hebben we nog een uitstapje gemaakt naar Fiesole een

stadje in de nabijheid waar de Ab. Andreas Corsinius een heilige onzer orde eens bisschop was. We hebben er nog zijn bisschopsstoel en eenige andere relikwie gezien. Zijn lichaam zelf dat ongeschonden is ligt in onze kerk te Florence, doch is slechts interst te zien daar de stentels daarvan mede bij de nog bestaande familie berusten. Van Fiesole heeft men een heerlijk gezicht op Florence, dat prachtig gelegen is, de Franciscanen hebben op het mooiste punt, nl. waarvan men het mooiste over Florence heen ziet een oud klooster, waar we eeter niet zijn ingegaan, wij de tijd ontrukte om nog andere mooie punten van Florence bezien te hebben en de kerken van Florence, welke werkelijk mooi zijn, bezocht te hebben zijn we verder getrokken naar Venetië. Over een brug van een minuut of 10 sporen komt men in het eigenlijk Venetië aan. Van het Station komt men stadelyk aan een kade, waarvan men zonder bootje niet verder kan. Het verkeer was er vroeger bijna uitsluitend door gondels, lange smalle bootjes, welke men met een eijgenardigen doch praktischen roeispaan door het

water drijft. In den tegenwoordigen tijd, waar in de
grootte Steden overal de trams zijn, is het verkeer in
de grootte straten dat wil zeggen kanalen van Venetie
geregeld door stoombooten. Het kon in dien tijd wij
dan ook de stad ingaan. Maar daar vergeet ik
Padua. Op weg naar Venetie kwamen we langs Padua.
Daar moesten we toch ook even zien. Het was onstreeks
den middag en we hebben er dus eerst in een hotel
onze maag gevuld, en toen in een karretje de stad
rond, naar de verschillende kerken. Padua is een
stille stad, waar de huizen op Lombardische wijze
haast alle gebouwd zijn met een gaanderij ervoor
dat is, de eerste verdieping springt een paar
meter in, de tweede verdieping staat niet op de
voormuur doch op een rij pilaren. Het kien is dat
niet een kwaad idee, doch daardie gewelfde
gangen langs de huizen over het algemeen niet
hoog genoeg zijn om een flink gezicht op de huizen
vooral op de winkels te geven, geeft het een
minder mooi aanzien ^{dan} als men zou verwachten.
Het hoofddoel van onze rit was natuurlijk de

de kerk van den H. Antonius, in Padua eenzijdig
 de Heilige genoemd. De kerk of basiliek is in eenzo-
 gins vreemde stijl gebouwd en is van buiten niet
 onaardig. Het is een soort mokeer of Russische
 tempel met al zijn koepels. Van binnen doet de
 kerk minder aangenaam aan, omdat er vooral in
 den altarenbouw alle stijlen door een tijd gemengd
 en er te weinig eenheid is. De kapel van den Heiligen
 is een kruisvlanzel aan de evangeliezijde. Het
 altaar waarboven het graf staat is rijk en
 mooi en ook de geheele versiering der kapel
 maakt een mooien indruk. Tegenover de kapel
 heeft men nog een andere uit de dertende of
 veertiende eeuw, waarin schilderingen uit dien tijd
 op het leven des Heiligen en de geschiedenis der
 Orde betrekking hebbende. In de kapel des Heiligen
 zijn aan de muur uitgehouwen tafereelen uit het
 leven des Heiligen aangebracht. Over kans rondom
 het altaar heengaan en aan de aertzijde het
 graf des Heiligen aaraken. Toen ik er om heen
 ging stond er een meisje heel godvruchtig met

het hoofd tegen het graf te bidden. Mooi! Het spreekt
vanzelf dat ik op deze bevoorrechte plaats tot den
ons allen zoo dierbaren heilige vurig gebeden voor
ons alles welzijn en geluk en blijde was ik een
kaart uit Padua te sturen om te daarvoor reeds
zonder dat ik het nader zeide, te overtuigen. We
hebben er ook nog de oude Carmelietenkerk gezien
evenals te Venetie. Thans zijn we er niet meer sinds
de vervolging van de laatste helft der vorige eeuw
In Venetie, hoewel onze kerk daar mooi is en het
oude klooster eveneens trouw ik toch op den duur niet
gruszijn geloof ik. Hardig is het vooral voor een
paar dagen, maar altijd dat gevaar, en die
grachten stinken ook. O wee als er besmettelijke
ziekten uitbreken. Voor een paar honderd jaar is
er de pest eens geweest, verschrikkelijk in het begin
tot door wonderbare tusschenkomst van God ineens
de besmetting is opgehouden. Die dag is nog altijd
een volksfeest voor de Venetianen, wij kwamen daar
een dag te voren. Wat was het gevolg. Alles vol.
Het Duitse hotel, dat daar is, keelemaal vol.

van Pontius naar Pilatus gestuurd kwamen we op het
laatst in den Witten Reeuw kroals het heette, daar
waren nog eenige kamers over. Maar jawel, twee
Holderskamers met uitzicht op allerlei binnen-
plaatsen en dat bij een hitte van een 33 graden
Celsius. We kregen er haast keeg keeg kwajen
Zijn van en mopperden wat. Toen had hij ook
nog een kamer met 2 bedden op de eerste ver-
dieping. Daar zijn we naar toe getrokken en
hebben we het int kunnen houden. Joci joci wat
was het warm. Verschillende keeren hebben we
onze handen en polsen eenige minuten onder
het loochwater gestoken om op te frisphen, een
best middel. 's Nachts hebben we nogal kunnen
slapen. Je bent moei van het stjuwen en de bedde
in Italië zijn goed, dan gaat het. Den volgende
morgen zijn we Venetie rondgegondeld. De Elpis
hebben we gelezen in San Marco, de Kathedraal
Ma afloop vroegen ons iemand, waar we toch
vandaan kwamen, dat we zo in eigen Mis lagen
de goede man hield ons voor Oosterlingen.

We hebben er vervolgens eenige kerken gezien en nog
een mozaïekfabriek, hoofdzakelijk glaswerk, pparels
en gebrand en ingelegd glas, prachtig mooi, maar
duur ook. Het mooiste en fijnste was het schilderen
en inbranden van kantwerk op glazen schoteltyjes
koppjes, glazen, zoodat men zweren kon, er ligt
een fijn kantje op het schoteltyje. Ook het maken
van kunstparelen was aardig, doch eenvoudig. Ik kan
dat echter alles zoo precies niet beschrijven. Des
middags hebben we per stoomboot een uitstapje
gemaakt naar het iuderste eiland van Venetië
het zoogenoemde „Lido“ of strand. Daar is eenig
vlak land en heeft men eenige reytuigen en ook
een electriche tram, welke op en neer rijdt naar
het kestrand en de zeebaden. 's avonds was het
vuurwerk, doch daar zijn we niet meer bijgebleven,
Men kan alles niet zien en vuurwerk heeft men in
Rome zeker zoo mooi. Het was toch wel aardig, vuur
werk op het water en er was volk genoeg, nadat we
echter een ding gezien hadden, zijn we afgemarcheerd.
hebben gegeten en zijn weer zweetend naar bed gegaan.

Den volgenden dag, 't Zondags hebben we nog een museum
 bekeken, een beetje omgedrenteld enz. en zijn 't middag
 naar Wenen verhuisd. 't Gijg door prachtige streke
 trouwens in Italië ook, Bergland, mooie vergerichte
 rivieren of begin van rivieren tusphen bergen door;
 dan de verschillende bergen zelf, sommige begroeid
 andere kaal, de eene diekby, de andere veraf en
 daardoor verschillend gekleurd. Soms een klooster
 of een dorp boven of langs de glooiing, soms
 sneeuw op de bergen, dan weer wolken er om heen,
 zoodat de spits erboven uitsteekt enz. enz.

De spoorwegen zijn er over het algemeen niet recht
 doch gaan in groote cirkels om de bergen
 heen, zachtjes stijgend, zoodat het voorkomt,
 vooral als men pas het hoogland intkomt
 dat men een paar maal onder zich den weg
 ziet dien men heeft afgelegd. In dan de tunnels
 als het al te ver om moet, graven ze door de
 bergen heen en brengen ons in 't donker. dan moet
 men ook nog de raampjes toemaken om niet te
 stikken in den rook, tenminste als de tunnel

naar boven gaat. En dan wordt het heerlijk warm. Maar
het zoete komt bij t kure. En als je zo in tunnel weer
uitkomt is de ombrek weer eens zoo mooi. Zoo zijn
we verder gebroken, den heelen middag en de lieve
langy nacht. t Gekote was, dat we nog zonder eten
naar bed moesten zoowat. Op de grens van Italië
wordt aan dien avondtrein altijd een „Speisewagen“
aangehaakt en kan men in den trein eten. Spontkoud
heeft de trein niet, tenzij hoogstens een minnut of
drie. Dien avond was echter die wagen defect en
dus kregen we geen eten. We hebben toch nog een
broodje met ham maastig kunnen worden en een
flesch bier en hebben toen rustig zitten slapen.
We hadde ons best al gedaan alleen te komen en
we daachten het ook te wegen, toen s avonds om een
uur of elf nog een huizingen van vader, moeder
en kind onze coupe mede voor slaapwaggen kogen.
Anders kan men op de kussens gaan liggen met een
jas voor deken en den armstut, dien men uit kan
trekken voor kussen. Nu was dat uit. Geslapen
heb ik echter toch wel, keef nog al goed, beter

dan de Procurator, die er niet veel van berecht heeft
gebracht. t Morgens 8 uur waren we in Weenen. Gelezen
hebben we dien dag niet, wijf we verstandiger vonden
t Morgens wat te eten en te drinken. t Zou ook
mooi laat geworden zijn, want nadat we aan het
station klaar waren hebben we een koetsiers opge-
kocht om ons klooster te komen „Wilhelminen-
strasse 100. We wisten dat het in het 16de dis.
trict was. Anders had de goede man het heelemaal
niet gevonden. Weenen is een stad van een twee en
en half miljoen inwoners en verdeeld in een 20 dis.
tricten, welke dus gemiddeld nog 125.000 inwoners
hebben en dus nog gelijk staan met steden als
Dortlaag. Na een uur rijden zoowat waren we
op het laatste buiten de stad en daarten heel niet
meer terecht te komen, tot dat we eindelijk aan
de heerlijkheid kwamen, ongeveer half tien. t's nog
een begin van een klooster, een landhuisje. Er wonen
3 paters en 2 broeders en met ons tweetje was het
spul vol. Maar t was er gezellig. een mooi
gezicht op de grote stad, die we lang niet konden

overzien, hoewel we er hoog genoeg voor lagen, een
mooi gezicht ook in de bosschen en bergen van verre
en dan een gulle ontangst door echte degelijke paters
Wat kan men meer wenschen. De paters geven daar
gezegd 's morgens drie tot vier uur godsdienst.
Onderricht in de algemeene volkschool van
het district, doch hadden met de kindertjes juist
vacantie. Iederen dag zijn we de stad ingetrokken
welke prachtig mooi genoemd moet worden, mooier
dan Rome. In de inrichtingen? De musea zoo
rijk en vol, tuinen en plantsoenen wondermooi
aangelegd met overal muziekhallen en volks-
bemaakelikheden. Ook was er een reuzensad
waarin op verschillende afstanden wagons kan-
gen ^{dat} en dan ronddraait zoodat men stil zittende
op een mooie hoogte komt en de stad kan over-
zien. Daar hebben we ook even gebruik van
gemaakt. Bovendien hebben we in de nabijheid
het groote armenhuis bezien, een dorp op zich
met 3000 armen. We hebben er een artikel over ge-
schreven, dat op naam van P. Procurator eerstsdraags
wel in het Kath. Soc. Weekblad zal komen.

Schoon was ook de hoognaamde lichtbron, iets
 enig. Het zijn meerdere fonteinën waaronder elec-
 trisch licht schijnt, dat in verschillende kleuren
 daaronder draait. De hoog waterstaal wordt
 daardoor prachtig gekleurd, dan weer goudgeel, dan
 weer zilverwit of bloedrood, eenvoudig alle ver-
 schillende kleuren en daaron heen en daarin weer
 andere stralen dikwijls van andere kleur. Zoo is in
 Weenen er alles op aangelegd het den vreemden interes-
 sant te maken. Alles gaat er even grootscheeps in
 kwijn stad. De gemeentebegroting handelt slechts
 over millioenen. Zoo is er nu een krankzinniger
 gesticht in aanbouw van 30.000⁰⁰ Kronen dat is
 zoo'n 17 millioen gulden, ook haast een stad op
 zich. We hebben er natuurlijk alles niet kunnen
 bekijken en na een week ons doodmoed gesjowd
 te hebben om toch wat te zien zijn we weer verder
 getrokken. Onderhand ben ik ziek gaan worden. Niet
 van het reizen, maar van t' ocheren, of mischien
 van allebei. Het ocheren een klein, heel klein beetje
 gesonden en daar is mischien in brand of koowat

naar het schijnt wat ingekomen. In elk geval, tbe-
gou te zweren en te zwellen, men moe en lan te
maken zonder me te laten slapen, dat ik nu een
dag in Straubing in Beieren geweest de bij, mijn
heer den dokter heb opgezocht, die de verouder-
de heel natuurlijk vond en bloedergiffiging consta-
teerde met de brookende bemoeiding dat ik nog
tijdig genoeg bij hem was, maar dat het ook tyd
was er werk van te maken, wilde ik er niet,
zoo niet, van doodgaan toch een klyp van meekrijg-
en nu keide hij werkt het wijf het vele kwade stof-
fen uit het bloed trekt eegelyk nog goed, al be-
je er 14 dagen mooi mee. Er een beetje in gesnede
natuurlyk, wat in gepentert met een lepeltje
om den Rommel er uit te halen, een luchtspompje
er op gezet om het er nog beter uit te toekken en
wat drakken en knijpen, dat je de tranen in
de oogjen komen, zonder dat je schreeven mag
als een stoere Fries - en de operatie was weer
klear. Den volgende dag nog weer eens wat
en zoo voort. Koofts kwam er ook al bij. Ik

moest naar bed en wat eegelyk nog het mooiste
was ik moest aan de knigflesch. Natuurlyk
was mijn kin behoortlyk verbonden, de lip onder
dik en gezwollen, zoodat mynkeer niet eken
kon. Dat was wat en niet drinken ook.
Een maar knigen met een slargetje, soep,
melk en eieren en wijn drinken met een rietje
dat heeft toch niet lang geduurd, een dag of
drie. t was ook te mooi. Langzamerhand toen
de dokter het geregeld kniverde en behandelde
werd het weer beter en kan ik met een propje
watten op de kin met een pleister erover heen weer
marscheeren en eten. Twee keer is het nog weer
opgekomen in die 10 dagen, dan weer een prikje
of een sneedje en klear was t weer. t was trou-
wens sederen keer minder. Voor de laatste keer
ben ik niet meer in Straubing gebleven en ben
ik verder gereisd naar elbainburg. Daar heeft
de dokter er voor t laetst een keepje in gegeven
en nu drie dagen was toen de geheele geschieden-
over behalve natuurlyk een lichte kentje, dat

echter nog veel vergoet. Wat een mensch al zoo krij-
gen kan. Met die geschiedenis heb ik natuurlijk in
Astrubing niet veel bokkesprongen kunnen maken
& het echter gezien hovals de dokter kei, & werkt
zuiverend op 't bloed en keide hij als ge nu eens
een paar maanden een luert tuur konden
maken of boosheit happen, dan was je er flink
boven op. Toen ben ik naar gauw naar ebainburg
gegaan in de bosschen en heuvelen. Een gezonde
lucht is het hier en 't is hier echt vasantie. Wel
neem ik zoo onderhand eenige Godsdienstoeje-
ningen waar, bid eens een duitsehe litanie,
houd een processie of ga een begraven, maar
dat is nog al te doen. 's Middags gewoonlijk
een wandeling in de bosschen, een uitstapje naar
een pastoor of kroovat. Gisteren hebben we een
grootte Beiersche hoeve betekken. 260 pondemaat
land, een 45 koeien, 12 paarden en nu in den koope-
tijd zoo in 100 man werkvolk. De staller zoo wat
als in Beek en Donk. Zoo gaat het leven hier gemoe-
delijk voorbij. 't Werk nog wel zoo wat aan eenige

artikelen en ben nu ook weer gevraagd voor een
 krant brieven te schrijven maar hooft is een
 certe mooie basantie en Duitsch parlevint ik
 ook al aardig. Als ik in Holland kerstkonink
 ik met Willibrorda eens om t best. Of ik nog
 een keer in t Duitsch kal preeken, weet ik nog niet.
 Dat is altijd een beetje bezwaarlijk. Voorlezen of
 voorbidden, dat gaat beter. Over een dag of 14
 denk ik nog even een uitstapje te maken naar
 onze Beiersche kloosters in Bamberg (de stad
 van den h. Ebericus) en Klabsberg om dan weer
 in Altainburg terug te komen en vandaar einde
 September of begin October weer naar Rome
 te trekken. Kom van Kevelaer maar even hier
 dan kunt ge zien hoe goed ik al aan t Beiersch
 bier ben. Als dat eester niet gaat, drink dan
 op mijn gezondheid maar een potje Beiersch, ik
 doe het wederkeering. Bier is hier genoeg en goed.
 Maar daar schrijf ik een anderen keer weer eens
 over. Nu nog iets over het nieuws uit Bol-
 ward. Veel onverwachte dingen, waarvan ik

hoop, dat het goed gaat. Dat Zr. Barbara in Bols-
ward is gekomen vind ik aardig. Is ke er in de
School of niet. Sta hebt ze ke nog diester bij te
den Gatoche. Dat hadt ze ook nooit gedaect,
toen ke wegging. Ke kal er keef ook wel niet seggen
hebben, denk ik. In begyklooster gaat het naar
de laatste brief luidt goed. vooral mijn groeten
aan de kleine heervontreggotsjes en hun pa en moeke
en mijn groeten van min heit in mem.

O zoo in Fries, Stampries.

Deze brief moet natuurlijk met ke de rante doen;
een goed idee van ke en daarom haast ik me
ook hem eens af te maken. Ik heb hier wegzijf
haast geen tyd te schrijven, ik ben er nu 5 dagen over
aan t'werk geloof ik. Dat gaat zoo in de basantie.
Maar nu sluit ik toew. groeten aan Henricus
en Zr Marie en Op Willibrorda en veel plezier bij hen
houwens onnodig te wenschen.

In Christus: uw P. Felix.

elbainburg.

(Niederbayern)

Veden middag reist de Proc. Gen. naar Weert. Zr Moeder weer
slechter geworden. Ze siet hen met plezier in Weert.